

Op 19 maart kwam er méér volk dan verwacht op straat. In totaal stapten 80.000 manifestanten uit alle hoeken van Europa op door het centrum van Brussel. De sociale bewegingen vormden een strijdbaar blok van 15.000 manifestanten achter de jongeren en de Europese vakbonden. In het vakbondsblok vormde de Franse CGT het grootste blok met 10.000 tot 15.000 manifestanten. De CGT sprak zich eerder met een meerderheid van 80 procent uit tegen de Europese grondwet. De politieke inhoud van de betoging week dus nogal sterk af van wat het Europees Vakverbond in gedachten had...

Toen in november duidelijk werd dat zowel het Europees Vakverbond als de bewegingen van het Europees Sociaal Forum opriepen om op 19 maart op straat te trekken in Brussel tegen de neoliberale politiek van de Europese Unie, moesten die twee op één of andere wijze met elkaar gaan overleggen. De contacten verliepen allerm minst van een leien dakje. Begin januari organiseerde het ESF een vergadering in Brussel ter voorbereiding van 19 maart. Die vergadering vond plaats in het hoofdkwartier van het Europees Vakverbond aan de Albert II-laan in Brussel. Wie ontbrak echter op het appel: inderdaad, het EVV zelf. Eigenlijk weigerde het EVV gedurende maanden om welke partner dan ook te erkennen.

Arm in arm

Dit laatste was tegen de zin van de Belgische vakbonden, die nu reeds drie jaar constructief samenwerken met NGO's en sociale bewegingen in het Sociaal Forum van België. De Belgische bonden gingen er reeds na het ESF van Londen vanuit dat er een gemeenschappelijke betoging zou komen van vakbonden en sociale bewegingen. Na de vergadering van begin januari, waarop onder meer de algemene "Oproep van Brussel" werd aangenomen in het bijzijn van een aantal lidorganisaties van het EVV, startten de Belgische bonden de voorbereiding van gemeenschappelijk materiaal.

Gedurende lange weken kwam er maar geen schot in de zaak. Het EVV liet niet in haar kaarten kijken en hield de sociale bewegingen in het ongewisse over de mobilisatie naar 19 maart. Inmiddels lag er een ontwerp van gemeenschappelijke affiche en gemeenschappelijke ordewoorden op tafel. De ontnuchtering was dan ook groot toen het EVV op nauwelijks een maand voor de betoging besliste om er alleen voor te gaan en elke link met de sociale bewegingen resoluut van de hand te wijzen. Het zou een puur syndicale actie worden. Het ontworpen materiaal werd van tafel geveegd en er zouden nieuwe EVV-ordewoorden komen, ondermeer met positieve verwijzingen naar de Europese grondwet. Ook op deze vergadering waren er topmensen van de Belgische bonden aanwezig die dus mee de rug keerden naar de sociale bewegingen.

De conclusies van de EVV-top wekten echter zoveel onrust binnen een aantal aangesloten vakbonden, waaronder de Belgische, dat enkele dagen later de koers toch weer bijgesteld moest worden. Ook de grootste leverancier van manifestanten op 19 maart, de Franse CGT, zag het niet zitten om te mobiliseren op basis van ordewoorden die positieve verwijzingen naar de Europese grondwet inhiel-den. Een koerswijziging drong zich op: het EVV bleek dan plots toch gewonnen voor een actie "waarin de sociale bewegingen welkom zijn". Gemeenschappelijk materiaal zat er niet in maar voor het eerst was er wél een formeel akkoord tussen het Europees Vakverbond en de krachten van het Europees Sociaal Forum om in één enkele betoging, arm in arm, te betogen.

Groeiend belang van het ESF

De laatste maand voor de betoging vond er verschillende keren overleg plaats tussen het EVV en het Sociaal Forum. Het onderling akkoord, dat erg koeltjes tot stand kwam, is allicht één van de markantste aspecten van de betoging van 19 maart. Nooit eerder vond er een gemeenschappelijke actie plaats van het EVV en andersglobalisten. Bij de Europese top van Nice in 2000 sloten de sociale bewegingen wel al aan bij de EVV-betoging, maar zonder dat er welk akkoord dan ook over bestond

en dik tégen de zin van het EVV. Bij de top van Brussel van 2001 betoogde het EVV op 13 december en de sociale bewe-gingen op 14 december. Er liep een echte muur tussen de twee. Idem dito voor de betoging in Gent in datzelfde jaar op 19 oktober.

Het feit dat er nu voor het eerst wél een onderling ak-koord kwam, heeft natuurlijk alles te maken met de erva-ring die intussen werd opgedaan én met het groeiend belang van het Europees Sociaal Forum, als motor van een Europese sociale beweging... Het toont aan dat er naast het EVV een beweging groeit die zich verzet tegen de neoliberale politiek in Europa en in de wereld en die sociale en politieke conflicten niet uit de weg wil gaan. En wat meer is, heel wat syndicale organisaties nemen deel aan de opbouw van die beweging. De betoging van 19 maart was dan ook een rechtstreeks gevolg, een concreet resultaat, van het Europees Sociaal Forum van Londen van 2004. Het akkoord was er allicht ook nooit gekomen zonder de gedeelde ervaringen in het Sociaal Forum van België. Binnen dat forum werken sociale bewegingen en vakbonden nu reeds drie jaar samen, waardoor er een onderling vertrouwen en begrip gegroeid is.

Verfrissend was dan ook het Europese, diverse en toch ook wel radicale karakter van de betoging. Terwijl het EVV officieel voorstander is van de Europese grondwet, spra-ken tienduizenden manifestanten zich uit tegen dat neoli-beraal document. Ook de zeer talrijke Attac-groep stelde de strijd tegen de grondwet centraal. Bolkenstein werd terecht aan de schandpaal genageld en de politiek van Lissabon werd gehekeld. Laten we toch niet vergeten dat het EVV zich vorig jaar nog in een perscommuniqué ak-koord verklaarde met het rapport Kok, dat een versnelling van het Lissabonproces voorstond... De inhoud van de betoging werd dus een stuk politieker en radicaler dan het EVV allicht in gedachten had. Het werd geen zoveelste optocht voor een 'sociaal Europa', maar een betoging waarin je heel wat concrete eisen en kiemen voor dat andere Europa kon ontdekken. De boodschap werd nog eens versterkt door de aanwezigheid van de Noord/Zuidbeweging en de anti-oorlogsbeweging die zich uitspraken tegen een verdere militarisering van de Europese Unie en tegen de rol die Europa speelt in de internationale instellingen.

Zwakke Belgische mobilisatie

Door die strubbelingen met het EVV verschenen de affi-ches en de pamfletten voor het blok van de sociale bewegingen eigenlijk veel te laat. Snel snel werden er affiches en pamfletten in elkaar gebokst, maar die vonden, ondanks de welgekomen steun van Oxfam wereldwinkels, hun weg niet genoeg naar het brede publiek. Het maakt dat de mobilisatie op Belgisch vlak eerder mager was. Minstens de helft van de 15.000 betogers van de sociale bewegingen kwam uit andere Europese landen. In het EVV-blok was dat overigens niet anders. Ook daar namen de Belgische bonden slechts een bescheiden deel van de betoging voor hun rekening. Europa blijft in België een thema dat minder makkelijk mobiliseert. Dat heeft allicht alles te maken met het totale gebrek aan inspraak voor de bevolking in Europese thema's en de loodzware Europese consensus die de Belgische politiek kenmerkt. In Frankrijk worden de tv-debatten momenteel gedomineerd door het thema van de Europese grondwet, ter voorbereiding van het referendum dat erover wordt gehouden.

19 maart werd een opgemerkte Europese actie, die ook op heel wat aandacht en bijval kon rekenen in andere Europese landen. Er werd een belangrijke stap gezet in de opbouw van een Europese tegenbeweging, die de neoli-berale politiek van de Europese Unie kan bekampen op Europees niveau. Het werd een succes voor de Europese sociale bewegingen, die er na veel vijven en zessen toch in geslaagd zijn om een eerste belangrijke actie op poten te zetten op Europees niveau voor een ander Europa. De sociale bewegingen en de andersglobalisten hebben dit keer de agenda bepaald. De volgende belangrijke actie-afspraken zijn de acties gericht tegen de G8-top van begin juni in Schotland. Genova revisited...